

<https://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/8877,Obchody-75-rocznicy-powolania-Zrzeszenia-Wolnosc-i-Niezawislosc.html>

27.04.2024, 08:40

02.09.2020

Obchody 75. rocznicy powołania Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość

W środę odbyły się obchody 75. rocznicy powołania Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, cywilno-wojskowej organizacji konspiracyjnej, której trzon stanowiły pozostałości rozwiązanej Delegatury Sił Zbrojnych na Kraj. W wydarzeniu uczestniczył zastępca szefa BBN minister Dariusz Gwizdała, który odczytał list Prezydenta RP Andrzeja Dudy skierowany do organizatorów i uczestników uroczystości.

[PRZECZYTAJ LIST PREZYDENTA RP](#)

W południe na placu Marszałka Józefa Piłsudskiego odbył się uroczysty Apel Pamięci, po którym w uznaniu szczególnych zasług wręczono weteranom medale "Pro Bono Poloniae", "Pro Patria" oraz pamiątkowe medale "Obrońcy Ojczyzny 1939–1945". Uroczystości zakończyła ceremonia składania wieńców na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza.

W dalszej części obchodów, na terenie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL przy ul. Rakowieckiej, złożone zostały kwiaty przed ścianą straceń dawnego więzienia, w którym 1 marca 1951 r. strzałem w tył głowy zabito przywódców IV Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” – prezesa ppłk. Łukasza Cieplińskiego i jego najbliższych współpracowników.

Organizatorem uroczystości był Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, wspólnie z Instytutem Pamięci Narodowej oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL.

* * *

2 września 1945 r. w Warszawie powołano Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”. Ścisłe kierownictwo organizacji tworzyli Jan Rzepecki „Ślusarczyk” (prezes), Janusz Bokszczanin (wiceprezes), Tadeusz Jachimek „Ninka” (sekretarz generalny), Antoni Sanojca „Skaleń”, Franciszek Niepokólczycki „Halny”, Jan Szczurek-Cergowski „Sławbor” i Józef Rybicki „Maciej”. W konspiracyjnej prasie opublikowano wkrótce, zredagowaną przez Rzepeckiego, „Deklarację Ideową WiN”. Organizacja przejęła dużą część dotychczasowych struktur podziemnych i szybko rozrosła się do około 20 tys. członków. Była formalnie niezależna od rządu londyńskiego, ale przekazywała na Zachód uzyskane materiały i analizy, dotyczące sytuacji politycznej, gospodarczej i militarnej w kraju opanowanym przez Związek Sowiecki i polskich komunistów. Głównym celem politycznym Zrzeszenia było doprowadzenie do wolnych wyborów (zagwarantowanych przez Wielką Trójkę w Jałcie) i przekazanie struktur organizacyjnych legalnym władzom RP na uchodźstwie.

WiN z założenia miał być organizacją polityczną, a nie wojskową. Trudno jednak było w krótkim czasie zdemobilizować leśne oddziały. Ich masowe ujawnienie nie wchodziło w grę, ponieważ oznaczałoby dekonspirację większości lokalnych struktur konspiracyjnych, sieci łączności i kolportażu. Akcję demobilizacji niepodległościowych oddziałów partyzanckich prowadzono systematycznie od chwili powstania WiN-u. Najbardziej zagrożonych aresztowaniami przerzucono na inne tereny.

Po początkowych i krótkotrwałych sukcesach niepodległościowej konspiracji, NKWD – wspierana przez polskich komunistów z Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego – rozpoczęła skuteczne zwalczanie WiN-u. Informacje uzyskane dzięki akcji ujawnieniowej pozwoliły na szybką infiltrację powstających struktur polskiego podziemia. Już w listopadzie 1945 r. dokonano w Łodzi aresztowań wśród członków Zarządu Głównego Zrzeszenia. Podobny los podzielił następane składy ZG WiN.

Źródło: IPN

Foto: IPN

[Tweetnij](#)